

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
100/2017	Fylkesrådet	28.03.2017
065/2017	Fylkestinget	03.04.2017
	Komite for næring	03.04.2017

Høring - NOU 2016:26 - Et fremtidsrettet kvotesystem

Sammendrag

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring NOU 2016:26 «Et fremtidsrettet kvotesystem». Høringsfristen er opprinnelig satt til 18.04.17, men forlenget til 28.04.17. Den offentlige utredningen er laget- og avgitt av et ekspertutvalg på 10 medlemmer, ledet av førstelagmann Arild Eidesen, Tromsø.

Utvalget bygger sitt forslag til alternativt kvotesystem på prinsippene om effektivitet, fleksibilitet og legitimitet. Selv kvotesystemet er delt inn i fire hovedgrupper: Grunnsystemet, kortsiktig fleksibilitet, langsiktig kapasitetstilpasning og innkreving av ressursrente.

Fylkestinget vurderer de samlede forslag fra Eidesen-utvalget som en ytterligere dreining i retning av en privatisering av fiskeressursene. For at dette skal gi legitimitet i kystsamfunn og blant næringsutøvere foreslås innføring av skatt på ressursrenten.

Fylkestinget slår fast at fisken i havet er fellesskapets eiendom, og skal forvaltes i evighetens perspektiv. Den viktigste målsetningen for norsk fiskeripolitikk må være å skape trygge arbeidsplasser både i fiskebåten og på land og størst mulig verdiskaping i kystsamfunnene. Fylkestinget mener derfor at ressursrenten fortsatt skal tas ut i verdiskaping og arbeidsplasser langs kysten.

Bakgrunn

Ved kongelig resolusjon 19. juni 2015 ble det oppnevnt et ekspertutvalg til å gjennomgå kvotesystemet og ressursrente i fiskeriene. Utvalgets mandat har i korthet vært å se på hvordan kvotesystemet bør innrettes for fremtiden.

Utvalget har hatt bestått av følgende 10 medlemmer:

- Førstelagmann Arild Eidesen, Tromsø (leder)
- Advokat Gudrun Bugge Andvord, Oslo
- Dekan Erlend Bullvåg, Bodø
- Daglig leder Christian Halstensen, Bekkjarvik
- Fisker og reder Roger Hansen, Skarsvåg

- Skipper og styreleder Rolf Guttorm Kristoffersen, Myre
- Professor Linda Nøstbakken, Bergen
- Avdelingsdirektør Per Sandberg, Bergen
- Instituttleder Kathrine Tveiterås, Tromsø
- Konserndirektør Liv Bortne Ulriksen, Tromsø

Selv om dagens regulering er viktig ut i fra både ressurs- og samfunnshensyn, mener utvalget at reguleringer må tilpasses tidens utvikling. Hvis ikke risikerer man at næringen fastlåses i en uhensiktsmessig struktur.

Strukturkvotesystemet ble innført for i større grad å kunne tilpasse flåten til ressursgrunnlaget. Strukturvoteordningen har lagt til rette for bedre lønnsomhet i fiskeflåten, og har bidratt til at rederiene har kunnet fornye flåten.

Utvalget mener vi har et kvotesystem som er stabilt og forutsigbart, men at det samtidig er lite fleksibelt og gir begrensede muligheter for individuell tilpasning. Selv om strukturvoteordningen har en viktig funksjon, mener utvalget at også denne ordningen ytterligere sementerer de ulike gruppene og gir stadig mindre fleksibilitet innad i og mellom grupper.

Utvalget viser til at også Sjømatindustriutvalget som leverte sin innstilling i NOU 2014:16 *Utredning av sjømatindustrien rammevilkår*, pekte på elementer i kvotesystemet som hinder for en bedre fleksibilitet i fangstleddet, jfr. FT-sak 387/2016.

Utvalgets innstilling foreligger i form av offentlig utredning: NOU 2016:26 – Et fremtidsrettet kvotesystem.

Problemstilling

Utvalgets forslag tar utgangspunkt i at gjeldende lovgivning skal bestå. Det vil si at forslagene ikke skal bryte med formålsparagrafene i de viktigste fiskerilovene *Havressursloven* og *Deltakerloven*.

Prinsipper lagt til grunn for forslaget

Det er tre prinsipper som går igjen i utvalgets arbeid, og som ligger til grunn for forslaget til nytt kvotesystem: Effektivitet, fleksibilitet og legitimitet.

Effektivitet

Kvotesystemet skal bidra til effektiv høsting og forvaltning av fiskeressursene, det økonomiske potensialet som ligger i de norske fiskeressursene skal utnyttes til det beste for samfunnet. Fangstkapasiteten må stå i forhold til ressursgrunnlaget.

Fleksibilitet

Fiske er forbundet med mange usikkerhetsmomenter og et fleksibelt kvotesystem skal legge til rette for kortsiktige kvoteoverføringer mellom aktører som svar på endringer bl.a. i

markedsmessige, tekniske og biologiske forhold.

Legitimitet

Kvotesystemet må oppfattes som rimelig og rettferdig for berørte næringsutøvere, kystsamfunn og samfunnet for øvrig.

Utvalgets forslag

Forslagene kan deles i fire :

- Grunnsystemet
- Ordning med kortsiktig fleksibilitet innen kvoteåret
- Ordning med langsiktig kapasitetstilpasning
- Innkreving av ressursrente

Grunnsystemet

- Fisketillatelse uten tidsbegrensning erstatter dagens konsesjoner og deltakeradganger.
- Hver fisketillatelse angir faste felles kvotefaktorer (andel av norsk kvote) for det enkelte fartøy og for den enkelte bestand. Faste kvotefaktorer etableres i lukkede fiskerier for alle bestander som blir regulert med individuelle kvoter.
- Avsetninger til ulike ekstrakvoteordninger (forskningskvoter, rekrutteringskvoter, undervisningskvoter mv.) tas fra totalkvoten før resten fordeles på fartøyene.
- Det avsettes en fast andel til fiske etter torsk, sei og hyse i åpen gruppe. Rekruttering til fiskeryrket bør fortrinnsvis skje gjennom åpen gruppe. Nytildelinger av fisketillatelse (rekrutteringskvoter) i lukket fiskeri bør unngås.
- Faktisk lengde erstatter hjemmelslengde.

- Endret gruppeinndeling i kystflåten. Antall grupper reduseres fra fire til tre: Under 11 meter, 11-15 meter og over 15 meter (gruppen 15-21 meter går ut). Gruppeinndelingen skal gjelde ved eventuelle behov for overregulering samt i reglene om utskifting og forlenging og ved sammenslåing av fisketillatelse.
- Gruppene i havfiskeflåten videreføres. Sammenslåing av ringnot/pelagisk og seitrål/torsketrål.
- Regionale bindinger må bestå og brukes på en formålstjenlig måte. Viktig instrument for å beholde en geografisk spredt fiskeflåte.
- Kvotesystemet bør i størst mulig grad reguleres ved hjelp av garanterte fartøykvoter. Dette reduserer behovet for overregulering og dermed intensiver til kappfiske med de negative konsekvenser det fører med seg.

Kortsiktig fleksibilitet innen kvoteåret

- Adgang til årlig utleie av deler av et fartøys kvotebeholdning mellom fartøy innen samme gruppe. Ordningen erstatter dagens særordninger der kvote tillates flyttet mellom fartøy, som slumfiskordningen og prøveordningen med kvotebytte.
- Begrenset adgang til å leie ut kvote. Det foreslås en grense på inntil 20% av verdien av det enkelte fartøys samlede fartøykvotebeholdning. Begrensningen gjelder den

som leier ut sine kvoter.

- *Ett utvalgsmedlem* foreslår at det også settes et tak på innleie av kvote i tonn, begrenset til maks. 50% leiefartøyets kvotebeholdning av samme art. I tillegg foreslås at fisker må ha fisket minst 60% av fartøyets kvotebeholdning i verdi for å kunne få adgang til å leie ut kvote påfølgende år.
- Etablere en åpen/felles markeds plass for kvoteutveksling/kvotebytte.

Langsiktig kapasitetstilpasning

Tidsbegrensningen i dagens strukturkvoteordning

Strukturkvotene utgjør ca. 40% av Norges samlede fiskekvantum, og har en tidsbegrensning på 20 og 25 år. Utvalgets synspunkter er delte.

- *Utvalgets flertall (9 av 10)* foreslår at dagens strukturkvoteordning erstattes av en ordning uten tidsbegrensning og hvor gjeldende strukturkvoter konverteres til ordinære fisketillatelser i forbindelse med at tidsbegrensningen fjernes. Det foreslås en avkortning eller en ned diskontering som kan være basert på antall gjenstående år før utløp av den enkelte strukturkvote.
- *Utvalgets flertall (6 av 10)* foreslår i tråd med det Stortinget tidligere har forutsatt, at den delen av strukturkvotene som faller tilbake til fellesskapet skal fordeles på fartøy i de respektive fartøygrupper slik de i dag er definert.
- *Et mindretall (3 av 10 (sekundært 4 av 10))* mener staten bør opprette en statlig kvotebeholdning når strukturkvotene konverteres. Dette innebærer at de som i dag har strukturkvoter vil beholde en andel av disse på lik linje med grunnkvotene, mens en andel går til en felles kvotebeholdning og resten fordeles i de respektive fartøygruppene.
- *Ett utvalgsmedlem* foreslår at strukturkvotene skal ha en tidsbegrensning. Dette medlemmet foreslår en forlenging av tidsbegrensningen på strukturkvoteordningen til en felles hjemfallsdato satt til 2040. Når strukturkvoten faller tilbake til fellesskapet er det naturlig at hjemfallskvotene fordeles tilbake til den gruppen hvor disse kvotene har sin opprinnelse.

Sammenslåing og kjøp og salg av kvotefaktorer

- *Utvalgets flertall (9 av 10)* mener den nye ordningen som skal erstatte dagens strukturkvoteordning bør gi mulighet for salg av deler av et fartøys beholdning av kvotefaktorer. Dette i tillegg til adgang til sammenslåing der fartøy trekkes permanent ut av fiske. Det bør fortsatt være anledning til splitting av kvotefaktorer som i dag, og videre bør dagens kvotepakker kunne deles opp for å muliggjøre bedre tilpasning og spesialisering. I denne sammenheng bør det fastsettes nedre grenser for hvor stor beholdning av kvotefaktorer som er tilstrekkelig for å kunne opprettholde tillatelsen.
- *Dette flertallet* mener fiskeflåten bør ha like rammevilkår, og foreslår derfor at den foreslåtte sammenslåingsordningen også må omfatte fartøy under 11 meter i lukket gruppe. Samfiskeordningen foreslås avvirket.
- *Ett utvalgsmedlem*, samme som foreslår en felles hjemfallsdato for strukturkvotene (2040), mener en slik ordning vil redusere behovet for ytterlig strukturering, og være

et alternativ til flertallets forslag til neddiskontering. Felles hjemfallsdato vil også ha en effekt på kvoteprisene. Begrensninger på hvor mye et fartøy skal kunne ha av kvoteportefølje i struktursammenheng/sammenslåing av fisketillatelser, skal være basert på behovet for å kunne ha tilstrekkelig avløsninger og grunnlag for å kunne fornye flåten i et tidsperspektiv på rundt 15 år.

Andre forslag

- De ulike former for avkortning som nå gjelder ved salg og strukturering avvikles.
- Kondemneringskravet avvikles for fartøy som allerede har hatt tilgang på strukturkvoteordning.
- Fortsatt kvotetak og regler for eierkonsentrasjon.

Innkrevning av ressursrente

- *Et flertall (7 av 10)* mener fiskeriene i større grad må normaliseres som næring, og i større grad reguleres etter øvrig næringslovgivning. Skattelegging av ressursrenten bør ha den enkelte næringsutøvers økonomiske resultat det enkelte år som utgangspunkt på samme måte som de andre næringene i Norge hvor det innkreves skatt på grunnrente/ressursrente: Utvinning av petroleum og vannkraftproduksjon. En overskuddsbasert skattelegging av ressursrenten samsvarer best med formålsbestemmelsen i havressurslovens § 1 om å sikre en bærekraftig og samfunnsøkonomisk lønnsom forvaltning av de marine ressursene samt medvirke til sysselsetting og bosetting i kystsamfunnet.
- *Et mindretall (2 av 10)* mener det bør innføres en avgift på førstehåndsomsetningen av fisket kombinert med en særskatt på gevinst ved salg av fisketillatelser
- *Ett utvalgsmedlem* viser også til havressurslovens formålsparagraf. Ressursrenten skal tilfalle kystsamfunnene ved fortsatt aktivitet, sysselsetting og verdiskaping. Innføring av ekstra gevinstbeskatning ved salg av fisketillatelser.

Vurderinger

Det er tre prinsipper som går igjen i utvalgets arbeid, nemlig effektivitet, fleksibilitet og legitimitet. Når det gjelder prinsippet om effektivitet så skal kvotesystemet bidra til at fiskeressursene skal forvaltes og høstes på en effektiv måte, at det økonomiske potensialet som ligger i de norske fiskeressursene utnyttes til det beste for samfunnet og at fangstkapasiteten står i forhold til ressursgrunnet.

Fylkesrådet vil påpeke at spørsmålet om effektivitet er et tveegget sverd: På den ene side vil økt effektivitet åpenbart kunne bedre det økonomisk utbytte til fartøyeier. På den annen side vil ytterligere effektivisering i flåten resultere i enda færre fartøy, færre mottaksanlegg langs kysten og færre kystsamfunn med fiskeriaktivitet. Ettersom de marine ressurser tilligger det norske folk, mener fylkesrådet det er statens oppgave å balansere effektivitet i fiskeflåten opp mot samfunnsnytte. Statens rolle bør i denne sammenheng styrkes og ikke svekkes slik utvalget legger opp til.

Eidesen-utvalget vil innføre fisketillatelser angitt i faste kvotefaktorer som andel av norsk kvote, etter fratrukk for ekstrakvoteordninger. Dette til erstatning for dagens konsesjoner og deltakeradganger. Fylkesrådet kan se at en slik ordning kan bidra til økt forutsigbarhet for

fisker. På den annen side vil den begrense det offentliges mulighet for politisk styring av for eksempel kvotefordeling mellom fartøygrupper og regioner. Ordningen vil således svekke statens mulighet for ivaretagelse av samfunnets interesser, og fylkesrådet kan derfor ikke støtte dette forslaget.

Utvalget vil begrense bruken av ekstrakvoteordninger som forsknings/undervisningskvoter, kvotebonus ved levendefangst, agnkvoter, kystfiskekvoter rekrutteringskvoter, lærlingekvoter mv. til det som kan begrunnes ut fra effektiv ressursbruk. Utvalget foreslår å sette et øvre kvotetak for slike kvoter, og mener ellers at rekruttering til fiskeryrket fortrinnsvis bør skje gjennom åpen gruppe og dermed at bruk av rekrutteringskvoter bør unngås til dette formål.

Fylkesrådet mener ekstrakvoter er viktige politiske verktøy for spesifikke måloppnåelser. Eksempelvis kan undervisningskvoter og lærlingekvoter ikke nødvendigvis begrunnes ut fra effektiv ressursbruk, men de er avgjørende for den videre rekrutteringen til fiskeryrket. Rekrutteringskvoter er også et viktig virkemiddel for nye fiskebåteiere som ønsker å etablere seg i næringen. Både i fylkesrådets politiske plattform og i FT-sak 18/13 (Politikk for marin verdiskaping i Nordland) blir viktigheten av rekrutteringskvoter understreket.

Som en konsekvens av at fiskeflåten bør ha like rammevilkår, foreslår Eidesen-utvalgets flertall at det innføres en strukturkvote- eller sammenslåingsordning for fartøy også under 11 meter. Fylkestinget behandlet i juni 2014 en høringssak om «Innføring av en strukturkvoteordning for den minste kystflåten», jfr. FT-sak 81/2014. Fylkestinget kunne da ikke støtte forslaget om å innføre en strukturkvoteordning for den minste kystflåten. Fortsatt er det slik at den minste kystflåten gir viktige bidrag til aktiviteter i mange små kystsamfunn langs nordlandskysten og holder liv i mange av mottaksstasjonene. En strukturkvoteordning i dette flåteleddet vil kunne endre dette bildet i negativ retning, og fylkesrådet kan derfor ikke støtte forslaget.

Fylkesrådet ser at også den minste flåten under 11 meter i større grad må gis et driftsgrunnlag som sikrer aktivitet gjennom hele året. Her må det utredes alternative eller supplerende ordninger til strukturkvoteordningen, som etterlyst i FT-sak 18/13. Dette vil bidra til bedre rekruttering til fiskeriene og fornyelse også av den minste flåten. Fylkesrådet er for øvrig enig med Eidesen-utvalget om at åpen gruppe må opprettholdes, ikke minst fordi den er en viktig rekrutteringsarena som gjør det mulig å komme inn i fiskeryrket uten å kjøpe kostbare kvoter med båter.

Som utvalget påpeker er utøvelsen av fisket forbundet med mange usikkerhetsmomenter. I forhold til prinsippet om fleksibilitet kan fylkesrådet se at det kan være behov for kortsiktige fleksibilitetsordninger innen kvoteåret som bedre legger til rette for at årets kvoter blir fisket opp. Forslaget om å gi adgang til årlig utleie av deler av et fartøys kvotebeholdning mellom fartøy innen samme gruppe kan i så måte være et aktuelt alternativ. Fylkesrådet kan støtte forslaget om tak på innleie og utleie av kvoter og at fartøy som får adgang til å leie ut kvote selv må ha fisket et visst kvantum.

Fylkesrådet merker seg at utvalgets medlemmer ikke er samstemt i forslag knyttet til den langsiktige kapasitetstilpasningen. Det sentrale spørsmålet hvor det har fremkommet dissens er hvordan dagens strukturkvoteordning skal videreføres. Utvalgets flertall foreslår at strukturkvoteordningen erstattes av en ordning uten tidsbegrensning og hvor gjeldende strukturkvoter konverteres til ordinære fisketillatelser i forbindelse med at tidsbegrensningen fjernes. Fylkesrådet mener flertallsforslaget vil medføre ytterligere privatisering av ressursene

og dermed undergrave det prinsipp fastslått i lov, at ressursene i havet er folkets eie. Fylkesrådet kan derfor ikke støtte dette forslaget og foreslår at struktorkvoteordningen videreføres i nåværende form.

Eidesen-utvalgets flertall mener den nye ordningen som skal erstatte dagens strukturvoteordning bør gi mulighet for salg av deler av et fartøys beholdning av kvotefaktorer. Dette i tillegg til adgang til sammenslåing der fartøy trekkes permanent ut av fiske. Konsekvensene av dette forslaget, slik fylkesrådet ser det, er adgang til ytterligere konsentrasjoner av kvoter på enda færre fartøy.

Fylkesrådet har tidligere behandlet en sak om «Hevet kvotetak i kystflåten over 11 meter», jfr. FR-sak 58/2016. I denne saken ble også forslagene om å fjerne fylkesbindingene og å fjerne avkortingsreglene for strukturering i ringnotflåten behandlet. Fylkesrådet kunne ikke støtte noen av forslagene. Den 13.10.14 gav Nordland fylkesting en uttalelse til en høringssak fra Nærings- og fiskeridepartementet om å øke strukturkvotetaket for torskestrål og ringnot. Fylkestinget kunne ikke støtte forslaget mye på grunn av faren for kvalitetsforringelser av råstoff som følge av håndtering av store fiskevolum og dermed store økonomiske tap for kystsamfunn.

Fylkesrådet viser til tidligere vedtak og uttalelse referert til ovenfor, og kan ikke støtte tiltak som bidrar til ytterligere struktureringer eller sammenslåinger verken i kystflåten eller i ringnot- og torskestrålfåten. Allerede i 2009 fattet fylkestinget vedtak om at «... antall fiskefartøy langs kysten er nå på et såpass lavt nivå at sentrale myndigheter må forhindre ytterligere nedbygging». Jfr. FT-sak 149/09, Innstilling fra LU-fisk utvalget: Fiskeri- og havbrukspolitikk.

Ved bl.a. å tillate kjøp og salg av kvoter og å fjerne tidsbegrensningen i strukturvoteordningen innebærer utvalgets forslag en ytterligere dreining i retning av privatisering av fiskeressursene. For at dette skal kunne gi legitimitet i kystsamfunn og blant næringsutøvere foreslås innføring av skatt på ressursrenten. Fisken i havet er imidlertid fellesskapets eiendom, og skal forvaltes i evighetens perspektiv. Den viktigste målsetningen for norsk fiskeripolitikk må være å skape trygge helårsarbeidsplasser både i fiskeflåten og på land samt størst mulig verdiskaping i kystsamfunnene. Fylkesrådet mener derfor at ressursrenten fortsatt skal tas ut i verdiskaping og arbeidsplasser langs kysten. Fylkesrådet kan derfor ikke støtte forslaget om egen skatt på ressursrenten.

Konsekvenser

Denne saken har ingen kjente konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget viser til innstillingen fra Eidesen-utvalget, NOU 2016:26 «Et fremtidsrettet kvotesystem», sendt på høring av Nærings- og fiskeridepartementet. Fylkestinget legger til grunn at ingen av forslagene fremmet i denne innstillingen rokker ved de viktige grunnpilarene i norsk fiskerinæring, havressursloven og deltakerloven.
2. Fiskerinæringen har stor betydning for Nordland og for sysselsetting, aktiviteter og

verdiskaping i mange kystsamfunn i fylket. Fylkestinget er derfor opptatt av at næringen forvaltes på en slik måte at det etableres en god balanse mellom lønnsom drift og samfunnsnytte. Et kvotesystem som gir forutsigbarhet vil i så måte være viktig. Fylkestinget er likevel opptatt av at forutsigbarhet ikke må gå på bekostning av myndighetenes muligheter for styring av næringen.

3. Fylkestinget noterer seg at effektivitet er ett av grunnprinsippene som utvalgets arbeid hviler på. Økt effektivitet vil riktignok kunne bedre fartøyeiers økonomiske utbytte. På den annen side vil ytterligere effektivisering i flåten resultere i enda færre fartøy, færre mottaksanlegg langs kysten og færre kystsamfunn med fiskeriaktivitet. Fylkestinget er derfor opptatt av at bedriftsøkonomisk effektivitet i fangstleddet alene ikke skal være premissgiver for den videre utviklingen av regelverket.
4. Som erstatning for dagens konsesjoner og deltakeradganger foreslår Eidesen-utvalget å innføre fisketillatelser angitt i faste kvoteenheter som andel av norsk totalkvote etter fratrukk for ekstrakvoteordninger. Fylkestinget kan se at en slik ordning kan bidra til økt forutsigbarhet for fisker. Fylkestinget er likevel av den oppfatning av at en slik eventuelt økt forutsigbarhet vil begrense myndighetenes styringsmuligheter, eksempelvis av kvotefordelingen mellom fartøygrupper og regioner. Fylkestinget kan derfor ikke støtte forslaget.
5. Fylkestinget kan ikke støtte forslaget om å begrense eller avvikle ekstrakvoteordninger som ikke kan begrunnes ut fra effektiv ressursbruk. Ekstrakvoter er viktige politiske verktøy for spesifikke måloppnåelser. Eksempelvis kan berettigelsen av undervisningskvoter og lærlingekvoter ikke nødvendigvis begrunnes ut fra effektiv ressursbruk. Slike ekstrakvoter er likevel avgjørende for den videre rekrutteringen til fiskeryrket.
6. Fylkestinget kan heller ikke støtte forslaget om fortrinnsvis å avvikle rekrutteringsordningen. Rekrutteringskvoter er et viktig virkemiddel for nye fiskebåteiere som ønsker å etablere seg i næringen.
7. Fylkestinget kan ikke støtte forslaget om å innføre en strukturkvote- eller sammenslåingsordning for fartøy under 11 meter ettersom ordningen resulterer i uttak av fartøy fra fisket. Denne flåtegruppen er særdeles viktig for opprettholdelsen av de mange mottaksstasjoner langs kysten og for aktiviteter i mange små kystsamfunn. Fylkestinget er likevel opptatt av at også denne flåtegruppen i større grad må gis et driftsgrunnlag som sikrer aktivitet gjennom hele året. Fylkestinget har tidligere tatt til ordet for alternative eller supplerende ordninger til strukturkvoteordningen i kystflåten, og vil be departementet om å utrede slike alternativer for fartøy under 11 meter.
8. Fylkestinget støtter utvalgets forslag om å opprettholde åpen gruppe under 11 meter. Denne gruppen er en viktig rekrutteringsarena som gjør det mulig å komme inn i fiskeryrket uten å kjøpe kostbare kvoter med båter.
9. Fylkestinget støtter utvalgets forslag om kortsiktige fleksibilitetsordninger innen kvoteåret som bedre legger til rette for at hvert års kvoter blir fisket opp. I så måte kan forslaget om adgang til årlig utleie av deler av et fartøys kvotebeholdning mellom fartøy innen samme gruppe være et aktuelt ordning. Fylkestinget forutsetter tak på utleie og innlei av kvoter på henholdsvis 20% og 50% og at fartøy som får anledning til å leie ut kvoter selv må ha fisket minst 60% av egen kvote.
10. I forhold til den langsiktige kapasitetstilpasningen foreslår utvalgets flertall at strukturkvoteordningen erstattes av en ordning uten tidsbegrensning og hvor gjeldende strukturkvoter konverteres til ordinære fisketillatelser. Fylkestinget mener forslaget vil medføre ytterligere privatisering av ressursene og dermed undergrave det prinsipp fastslått i lov, at ressursene i havet er folkets eie. Fylkestinget kan ikke

støtte forslaget og foreslår strukturkvoteordningen videreføres i nåværende form.

11. Utvalgets flertall mener den nye ordningen som skal erstatte dagens strukturkvoteordning bør gi muligheter for salg av deler av et fartøys beholdning av kvotefaktorer. Dette i tillegg til sammenslåing der fartøy trekkes permanent ut av fisket. Fylkestinget kan ikke støtte noen tiltak som bidrar til ytterligere struktureringer eller sammenslåinger verken i kystflåten eller i ringnot- og torsketrålerflåten. En uvegerlig konsekvens av slike tiltak er flere kvoter på færre fartøy. Dette vil svekke muligheten for aktivitet langs hele kysten.
12. Fylkestinget vurderer de samlede forslag fra Eidesen-utvalget som en ytterligere dreining i retning av en privatisering av fiskeressursene. For at dette skal gi legitimitet i kystsamfunn og blant næringsutøvere foreslås innføring av skatt på ressursrenten. Fylkestinget slår fast at fisken i havet er fellesskapets eiendom, og skal forvaltes i evighetens perspektiv. Den viktigste målsetningen for norsk fiskeripolitikk må være å skape trygge arbeidsplasser både i fiskeflåten og på land og størst mulig verdiskaping i kystsamfunnene. Fylkestinget mener derfor at ressursrenten fortsatt skal tas ut i verdiskaping og arbeidsplasser langs kysten.
13. Fylkestinget ber fiskeridepartementet utrede en overgang fra kjøp og salg av kvoter til gratis kvoter og konsesjoner til rekruttering når fiskere går ut av yrket. De som har kjøpt deltagerrettigheter, konsesjoner eller kvoter, skal ikke lide noe økonomisk tap, men skattemessig få avskrive sine kostnader for kjøp av fiskerettigheter.

Bodø den 28.03.2017

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Mona Fagerås
fylkesråd for næring
sign

28.03.2017 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

03.04.2017 Fylkestinget

Næringskomiteens innstilling blir lagt fram av saksordfører Allan Ellingsen, Frp:

1. Fylkestinget viser til innstillingen fra Eidesen-utvalget, NOU 2016:26 «Et fremtidsrettet kvotesystem», sendt på høring av Nærings- og fiskeridepartementet.

Fylkestinget legger til grunn at ingen av forslagene fremmet i denne innstillingen rokker ved de viktige grunnpilarene i norsk fiskerinæring, havressursloven og deltakerloven.

2. Fylkestinget vurderer de samlede forslag fra Eidesen-utvalget som en ytterligere dreining i retning av en privatisering av fiskeressursene. For at dette skal gi legitimitet i kystsamfunn og blant næringsutøvere foreslås innføring av skatt på ressursrenten. Fylkestinget slår fast at fisken i havet er fellesskapets eiendom, og skal forvaltes i evighetens perspektiv. Den viktigste målsetningen for norsk fiskeripolitikk må være å skape trygge arbeidsplasser både i fiskeflåten og på land og størst mulig verdiskaping i kystsamfunnene. Fylkestinget mener derfor at ressursrenten fortsatt skal tas ut i verdiskaping og arbeidsplasser langs kysten.
3. Fiskerinæringen har stor betydning for Nordland og for sysselsetting, aktiviteter og verdiskaping i mange kystsamfunn i fylket. Fylkestinget er derfor opptatt av at næringen forvaltes på en slik måte at det etableres en god balanse mellom lønnsom drift og samfunnsnytte. Et kvotesystem som gir forutsigbarhet vil i så måte være viktig. Fylkestinget er likevel opptatt av at forutsigbarhet ikke må gå på bekostning av myndighetenes muligheter for styring av næringen.
4. Fylkestinget noterer seg at effektivitet er ett av grunnprinsippene som utvalgets arbeid hviler på. Økt effektivitet vil riktignok kunne bedre fartøyeiers økonomiske utbytte. På den annen side vil ytterligere effektivisering i flåten resultere i enda færre fartøy, færre mottaksanlegg langs kysten og færre kystsamfunn med fiskeriaktivitet. Fylkestinget er derfor opptatt av at bedriftsøkonomisk effektivitet i fangstleddet alene ikke skal være premissgiver for den videre utviklingen av regelverket.
5. Som erstatning for dagens konsesjoner og deltakeradganger foreslår Eidesen-utvalget å innføre fisketillatelse angitt i faste kvoteenheter som andel av norsk totalkvote etter fratrukk for ekstrakvoteordninger. Fylkestinget kan se at en slik ordning kan bidra til økt forutsigbarhet for fisker. Fylkestinget er likevel av den oppfatning av at en slik eventuelt økt forutsigbarhet vil begrense myndighetenes styringsmuligheter, eksempelvis av kvotefordelingen mellom fartøygrupper og regioner. Fylkestinget kan derfor ikke støtte forslaget.
6. Fylkestinget kan ikke støtte forslaget om å begrense eller avvikle ekstrakvoteordninger som ikke kan begrunnes ut fra effektiv ressursbruk. Ekstrakvoter er viktige politiske verktøy for spesifikke måloppnåelser. Eksempelvis kan berettigelsen av undervisningskvoter og lærlingekvoter ikke nødvendigvis begrunnes ut fra effektiv ressursbruk. Slike ekstrakvoter er likevel avgjørende for den videre rekrutteringen til fiskeryrket.
7. Fylkestinget kan heller ikke støtte forslaget om fortrinnsvis å avvikle rekrutteringsordningen. Rekrutteringskvoter er et viktig virkemiddel for nye fiskebåteiere som ønsker å etablere seg i næringen.
8. Fylkestinget kan ikke støtte forslaget om å innføre en strukturkvote- eller sammenslåingsordning for fartøy under 11 meter ettersom ordningen resulterer i uttak av fartøy fra fisket. Denne flåtegruppen er særdeles viktig for opprettholdelsen av de mange mottaksstasjoner langs kysten og for aktiviteter i mange små kystsamfunn. Fylkestinget er likevel opptatt av at også denne flåtegruppen i større grad må gis et driftsgrunnlag som sikrer aktivitet gjennom hele året. Fylkestinget har tidligere tatt til ordet for alternative eller supplerende ordninger til strukturkvoteordningen i kystflåten, og vil be departementet om å utrede slike alternativ for fartøy under 11 meter.
9. Fylkestinget støtter utvalgets forslag om å opprettholde åpen gruppe under 11 meter. Denne gruppen er en viktig rekrutteringsarena som gjør det mulig å komme inn i fiskeryrket uten å kjøpe kostbare kvoter med båter.

10. Fylkestinget støtter utvalgets forslag om kortsiktige fleksibilitetsordninger innen kvoteåret som bedre legger til rette for at hvert års kvoter blir fisket opp. I så måte kan forslaget om adgang til årlig utleie av deler av et fartøys kvotebeholdning mellom fartøy innen samme gruppe være et aktuelt ordning. Fylkestinget forutsetter tak på utleie og innlei av kvoter på henholdsvis 20% og 50% og at fartøy som får anledning til å leie ut kvoter selv må ha fisket minst 60% av egen kvote.
11. I forhold til den langsiktige kapasitetstilpasningen foreslår utvalgets flertall at strukturkvoteordningen erstattes av en ordning uten tidsbegrensning og hvor gjeldende strukturkvoter konverteres til ordinære fisketillatelser. Fylkestinget mener forslaget vil medføre ytterligere privatisering av ressursene og dermed undergrave det prinsipp fastslått i lov, at ressursene i havet er folkets eie. Fylkestinget kan ikke støtte forslaget og foreslår strukturkvoteordningen videreføres i nåværende form.
12. Utvalgets flertall mener den nye ordningen som skal erstatte dagens strukturkvoteordning bør gi muligheter for salg av deler av et fartøys beholdning av kvotefaktorer. Dette i tillegg til sammenslåing der fartøy trekkes permanent ut av fisket. Fylkestinget kan ikke støtte noen tiltak som bidrar til ytterligere struktureringer eller sammenslåinger verken i kystflåten eller i ringnot- og torskestrålerflåten. En uvegerlig konsekvens av slike tiltak er flere kvoter på færre fartøy. Dette vil svekke muligheten for aktivitet langs hele kysten.
13. Fylkestinget ber fiskeridepartementet utrede en overgang fra kjøp og salg av kvoter til gratis kvoter og konsesjoner til rekruttering når fiskere går ut av yrket. De som har kjøpt deltagerrettigheter, konsesjoner eller kvoter, skal ikke lide noe økonomisk tap, men skattemessig få avskrive sine kostnader for kjøp av fiskerettigheter.

Ingeborg Steinholt, Rødt fremmet forslag til nytt punkt 1:

1. Fylkestinget viser til innstillingen fra Eidesen-utvalget, NOU 2016:26 «Et fremtidsrettet kvotesystem», sendt på høring av Nærings- og fiskeridepartementet. Fylkestingets oppfatning er at innstillingen rokker ved grunnleggende, gjeldende rett i fiskeriforvaltningen ved å foreslå tiltak som privatiserer retten til å disponere fiskeriresurser. Dette står i motstrid til at fisken er folkets eide og må forvaltes ut fra det. Fylkestingets standpunkt underbygges særlig gjennom punktene 5, 11 og 2 i denne høringsuttalelsen.

Votering i plenum

Rødts forslag til punkt 1 fikk 31 stemmer og ble vedtatt, komiteinnstillingas forslag til punkt 1 falt (17Ap, 1MDG, 2V, 5Sp, 2SV, 2KrF og 2R).

Komiteinnstillinga punkt 2, 8 og 9 enstemmig vedtatt med 44 stemmer (1Frp ikke tilstede i salen).

Komiteinnstillinga punkt 3, 5, 6, 7, 10 og 13 ble vedtatt mot 9 stemmer (9H, 1Frp ikke tilstede i salen).

Komiteinnstillinga punkt 4, 11 og 12 vedtatt mot 13 stemmer (9H, 4Frp, 1Frp ikke tilstede i salen).

Vedtak

1. Fylkestinget viser til innstillingen fra Eidesen-utvalget, NOU 2016:26 «Et fremtidsrettet kvotesystem», sendt på høring av Nærings- og fiskeridepartementet. Fylkestingets oppfatning er at innstillingen rokker ved grunnleggende, gjeldende rett i fiskeriforvaltningen ved å foreslå tiltak som privatiserer retten til å disponere fiskeriressurser. Dette står i motstrid til at fisken er folkets eide og må forvaltes ut fra det. Fylkestingets standpunkt underbygges særlig gjennom punktene 5, 11 og 2 i denne høringsuttalelsen.
2. Fylkestinget vurderer de samlede forslag fra Eidesen-utvalget som en ytterligere dreining i retning av en privatisering av fiskeressursene. For at dette skal gi legitimitet i kystsamfunn og blant næringsutøvere foreslås innføring av skatt på ressursrenten. Fylkestinget slår fast at fisken i havet er fellesskapets eiendom, og skal forvaltes i evighetens perspektiv. Den viktigste målsetningen for norsk fiskeripolitikk må være å skape trygge arbeidsplasser både i fiskeflåten og på land og størst mulig verdiskaping i kystsamfunnene. Fylkestinget mener derfor at ressursrenten fortsatt skal tas ut i verdiskaping og arbeidsplasser langs kysten.
3. Fiskerinæringen har stor betydning for Nordland og for sysselsetting, aktiviteter og verdiskaping i mange kystsamfunn i fylket. Fylkestinget er derfor opptatt av at næringen forvaltes på en slik måte at det etableres en god balanse mellom lønnsom drift og samfunnsnytte. Et kvotesystem som gir forutsigbarhet vil i så måte være viktig. Fylkestinget er likevel opptatt av at forutsigbarhet ikke må gå på bekostning av myndighetenes muligheter for styring av næringen.
4. Fylkestinget noterer seg at effektivitet er ett av grunnprinsippene som utvalgets arbeid hviler på. Økt effektivitet vil riktignok kunne bedre fartøyeiers økonomiske utbytte. På den annen side vil ytterligere effektivisering i flåten resultere i enda færre fartøy, færre mottaksanlegg langs kysten og færre kystsamfunn med fiskeriaktivitet. Fylkestinget er derfor opptatt av at bedriftsøkonomisk effektivitet i fangstleddet alene ikke skal være premissgiver for den videre utviklingen av regelverket.
5. Som erstatning for dagens konsesjoner og deltakeradganger foreslår Eidesen-utvalget å innføre fisketillatelse angitt i faste kvoteenheter som andel av norsk totalkvote etter fratrukk for ekstrakvoteordninger. Fylkestinget kan se at en slik ordning kan bidra til økt forutsigbarhet for fisker. Fylkestinget er likevel av den oppfatning av at en slik eventuelt økt forutsigbarhet vil begrense myndighetenes styringsmuligheter, eksempelvis av kvotefordelingen mellom fartøygrupper og regioner. Fylkestinget kan derfor ikke støtte forslaget.
6. Fylkestinget kan ikke støtte forslaget om å begrense eller avvikle ekstrakvoteordninger som ikke kan begrunnes ut fra effektiv ressursbruk. Ekstrakvoter er viktige politiske verktøy for spesifikke måloppnåelser. Eksempelvis kan berettigelsen av undervisningskvoter og lærlingekvoter ikke nødvendigvis begrunnes ut fra effektiv ressursbruk. Slike ekstrakvoter er likevel avgjørende for den videre rekrutteringen til fiskeryrket.
7. Fylkestinget kan heller ikke støtte forslaget om fortrinnsvis å avvikle rekrutteringsordningen. Rekrutteringskvoter er et viktig virkemiddel for nye fiskebåteiere som ønsker å etablere seg i næringen.
8. Fylkestinget kan ikke støtte forslaget om å innføre en strukturkvote- eller sammenslåingsordning for fartøy under 11 meter ettersom ordningen resulterer i uttak av fartøy fra fisket. Denne flåtegruppen er særdeles viktig for opprettholdelsen av de

- mange mottaksstasjoner langs kysten og for aktiviteter i mange små kystsamfunn. Fylkestinget er likevel opptatt av at også denne flåtegruppen i større grad må gis et driftsgrunnlag som sikrer aktivitet gjennom hele året. Fylkestinget har tidligere tatt til ordet for alternative eller supplerende ordninger til strukturvoteordningen i kystflåten, og vil be departementet om å utrede slike alternativ for fartøy under 11 meter.
9. Fylkestinget støtter utvalgets forslag om å opprettholde åpen gruppe under 11 meter. Denne gruppen er en viktig rekrutteringsarena som gjør det mulig å komme inn i fiskeryrket uten å kjøpe kostbare kvoter med båter.
  10. Fylkestinget støtter utvalgets forslag om kortsiktige fleksibilitetsordninger innen kvoteåret som bedre legger til rette for at hvert års kvoter blir fisket opp. I så måte kan forslaget om adgang til årlig utleie av deler av et fartøys kvotebeholdning mellom fartøy innen samme gruppe være et aktuelt ordning. Fylkestinget forutsetter tak på utleie og innlei av kvoter på henholdsvis 20% og 50% og at fartøy som får anledning til å leie ut kvoter selv må ha fisket minst 60% av egen kvote.
  11. I forhold til den langsiktige kapasitetstilpasningen foreslår utvalgets flertall at strukturvoteordningen erstattes av en ordning uten tidsbegrensning og hvor gjeldende strukturkvoter konverteres til ordinære fisketillatelser. Fylkestinget mener forslaget vil medføre ytterligere privatisering av ressursene og dermed undergrave det prinsipp fastslått i lov, at ressursene i havet er folkets eie. Fylkestinget kan ikke støtte forslaget og foreslår strukturvoteordningen videreføres i nåværende form.
  12. Utvalgets flertall mener den nye ordningen som skal erstatte dagens strukturvoteordning bør gi muligheter for salg av deler av et fartøys beholdning av kvotefaktorer. Dette i tillegg til sammenslåing der fartøy trekkes permanent ut av fisket. Fylkestinget kan ikke støtte noen tiltak som bidrar til ytterligere struktureringer eller sammenslåinger verken i kystflåten eller i ringnot- og torsketralerflåten. En uvegerlig konsekvens av slike tiltak er flere kvoter på færre fartøy. Dette vil svekke muligheten for aktivitet langs hele kysten.
  13. Fylkestinget ber fiskeridepartementet utrede en overgang fra kjøp og salg av kvoter til gratis kvoter og konsesjoner til rekruttering når fiskere går ut av yrket. De som har kjøpt deltagerrettigheter, konsesjoner eller kvoter, skal ikke lide noe økonomisk tap, men skattemessig få avskrive sine kostnader for kjøp av fiskerettigheter.

Vedlegg

Tittel

Til høring - NOU 2016:26 Et fremtidsrettet kvotesystem -
høringsfrist 18.04.2017

DokID

797266